

Návrh výzkumné potřeby státní správy pro zadání veřejné zakázky na projekt z programu veřejných zakázek ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích pro potřeby státní správy „BETA“

Předkladatel - garant výzkumné potřeby

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Adresa:
Na poříčním právu 1/
128 01 Praha 2

Kontaktní osoba: JUDr. Václav Pazák
Telefon: 221 923 652
Fax:
E-mail: vaclav.pazak@mpsv.cz

Odborný gestor projektu

Oddělení politiky sociálního začleňování

Adresa:
Na poříčním právu 1/
128 01 Praha 2

Kontaktní osoba: PhDr. Lenka Bočková
Telefon: 221 922 688
Fax:
E-mail: lenka.bockova@mpsv.cz

Výzkumná potřeba

1) Název projektu:

Zvyšování efektivnosti Národního programu přípravy na stárnutí na období let 2013 až 2017

2) Stručný popis výzkumné potřeby, která se má řešit:

Obecným problémem v ČR je nedostatečné koncipování specifických cílů spolu s měřitelnými indikátory v národních strategiích.

V oblasti stárnutí populace je každé čtyři roky zpracováván nový (aktualizovaný) Národní program přípravy na stárnutí, který obsahuje opatření spolu s termínem plnění a určením zodpovědnosti za plnění úkolů. I v tomto případě se však objevuje absence měřitelných indikátorů. Ačkoliv současný Program (na období let 2008 až 2012) je o poznání konkrétnější než předchozí, měřitelné ukazatele zde chybí, což se negativně projevuje při zpracování Zpráv o plnění Programu, resp. vyhodnocování plnění jeho úkolů. Absence indikátorů brání efektivnímu monitoringu a evaluaci dosaženého pokroku. V důsledku tohoto stavu jsou podklady pro každoroční pravidelné zprávy o plnění Programu a jejich samotné zpracování ve svém výsledku sice obsáhlé, ale neumožňují jednoznačným způsobem zhodnotit, do jaké míry bylo/nebylo plnění daného opatření realizováno.

Tvorba specifických souborů měřitelných indikátorů plně odpovídá také Programu výzkumu v oblasti stárnutí pro 21. století, který zpracovalo OSN spolu s Mezinárodní Gerontologickou Asociací.

3) Kategorie činnosti:

Aplikovaný výzkum

4) Vazba na hlavní cíl programu BETA:

Vytvoření indikátorů pro nový Program povede k jednoznačnému zefektivnění vyhodnocování plnění úkolů spojených s tématem stárnutí populace. Znalost plnění opatření v Programu poskytne zpětnou vazbu o současném stavu a návod na další směřování politik týkajících se stárnutí populace a seniorů.

5) Vazba na jeden ze specifických cílů programu BETA:

Identifikovat negativní jevy stárnutí společnosti a nalezení možností minimalizace jeho dopadů.

6) Cíl(e) projektu:

Cílem projektu je analyzovat efektivnost dosavadních Národních programů přípravy na stárnutí (na období let 2003 až 2007 a na období let 2008 až 2012) a zpráv o plnění uvedených programů z jednotlivých let. Na základě výsledků této analýzy, zhodnotit nový Národní program přípravy na stárnutí (na období let 2013 až 2017) a navrhnou specifické cíle a měřitelné indikátory, které povedou k přesnému měření dopadu přijatých opatření a možnosti účinného plánování dalších postupů.

Dílčí cíle projektu:

- analyzovat efektivnost již existujících programů a jejich hodnotících zpráv
- na základě obecných cílů vyplývajících z nového Programu, navrhnout cíle specifické
- vytvořit měřitelné indikátory vztažené ke specifickým cílům
- navrhnout mechanismus hodnocení nového Národního programu přípravy na stárnutí na období let 2013 až 2017.

7) Potřebnost projektu:

V ČR v současné době neexistuje vhodný soubor indikátorů vztažených k opatřením uvedeným v Programu (na období let 2008 až 2012), prostřednictvím kterého by bylo možné změřit dosažený pokrok v oblasti vyrovnávání se s výzvami stárnutí populace a v oblasti rozvoje mezigenerační solidarity. Stárnutí populace a jeho důsledky přitom zahrnují širokou škálu aspektů, které přesahují působnost jednoho ústředního orgánu státní správy. Téma je vysoce aktuální, což naznačují i mnohé demografické prognózy. Například dle prognózy ČSÚ z roku 2009 se podíl osob ve věku 65 a více let zvýší ze současných 15% na 31% v roce 2050. Nárůst lze zaznamenat i ve věkové kategorii 55 až 64 let. Naopak nejmladší věková skupina 0 až 9 let bude v budoucnosti mírně klesat, stejně tak jako podíl ekonomicky aktivních osob ve věku 20 až 54 let, kde jejich pokles bude výraznější (z 51% v roce 2010 na 38% v roce 2050).

Z důvodu současných i v blízké budoucnosti nastávajících výzev spojených se změnami ve věkové struktuře je nezbytné zajistit co největší účinnost uvedeného programu střednědobé povahy, čehož je možné dosáhnout především definováním měřitelných ukazatelů, které budou odpovídat navrženým specifickým cílům vztahujícím se k současné situaci v České republice.

V určitém ohledu lze vycházet z vytvořených indikátorů k Regionální implementační strategii k Madridskému mezinárodnímu akčnímu plánu pro problematiku stárnutí (EHK OSN). Tyto ukazatele jsou však nastaveny velmi obecně a neodrážejí konkrétní situaci v

České republice. Jejich nezbytná univerzálnost je tedy překážkou použití v ČR. Tyto indikátory však mohou posloužit jako východisko pro tvorbu ukazatelů vztažených k situaci v ČR.

8) Požadované výsledky a předpokládané výstupy projektu:

Celkově projekt přispěje ke zvýšení efektivity politik vedoucích k vyrovnání se s výzvami demografického stárnutí a ke zlepšení kvality života starších osob a seniorů a k rozvoji mezigenerační solidarity.

Výsledky projektu:

- analýza současných strategických dokumentů (národních programů přípravy na stárnutí) jejich plnění z pohledu efektivity monitorování a evaluace dosaženého pokroku
- vytvoření specifických cílů na základě aktuálního národního Programu přípravy na stárnutí
- vytvoření souboru měřitelných indikátorů vytvořených v návaznosti na cíle a opatření Programu
- navržení mechanismu hodnocení Programu přípravy na stárnutí, který povede k efektivnímu hodnocení a plánování nezbytných politických opatření v dané oblasti.

Výstupy projektu:

- ucelená analýza dočasného stavu Národního programu přípravy na stárnutí a účinnosti jeho plnění
- soubor specifických cílů Programu na období let 2013 až 2017
- soubor měřitelných ukazatelů ve vazbě na specifické cíle
- nový mechanismus hodnocení Programu

Dle Metodiky jde o výsledek H – výsledky promítnuté do právních předpisů a norem

9) Způsob využití výsledků v praxi:

V průběhu roku 2012 bude vytvořen nový Národní program přípravy na stárnutí, ve kterém budou formulovány obecné cíle. Za předpokladu zpracování projektu v průběhu roku 2013, dojde následně k zapracování jeho výstupů do uvedené strategie (Národní program přípravy na stárnutí) a v roce 2014 by mělo proběhnout první monitorování a evaluace plnění Programu. Program je koncipován vždy na 4 roky. Po uplynutí této doby dojde k celkovému zhodnocení míry naplnění specifických cílů a k aktualizaci / doplnění Programu.

Aby mohly být výsledky projektu implementovány do praxe, předpokládá se úzká spolupráce s odborným garantem projektu (Oddělení politiky sociálního začleňování).

10) Očekávaný přínos projektu:

V současné době neexistuje žádná strategie zabývající se budoucím dopadem stárnutí populace a seniory, ke které by byl vytvořen specifický soubor indikátorů umožňující efektivní zjišťování míry plnění specifických cílů strategie. Jediným dokumentem, ovšem na obecné úrovni, je Národní program přípravy na stárnutí na období let 2008 až 2012. Zprávy o jeho plnění jsou však díky chybějícím indikátorům ve vazbě na specifické cíle koncipovány na příliš obecné úrovni.

Přínosem tohoto projektu je vytvoření nástroje, který zlepší situaci a umožní poprvé v historii Národních programů přípravy na stárnutí na základě vytvoření specifických cílů, revizi stávajících opatření ve vazbě na specifické cíle a navržením souboru měřitelných indikátorů

a nového mechanismu k efektivnímu monitorování a evaluaci, změřit míru plnění cílů v oblasti dopadů stárnutí populace. Takováto evaluace povede k dalšímu efektivnímu plánování politik v různých oblastech spojených s demografickými změnami (např. oblast důchodové reformy, sociálních a zdravotních systému, bydlení, dopravy, aj.). Měřitelné indikátory s vazbou na specifické cíle umožní pracovat s konkrétními a přesnými výsledky, které mají výrazně vyšší vypovídací hodnotu a mají potenciál sloužit jako podklady pro vyjednávání o podobě plánovaných reforem (evidence-based policy)

11) Uživatel výsledků, další uživatelé výsledků:

MPSV-sekce 9 a další odbory navrhuující politiky ovlivňující situaci seniorů v ČR.

12) Předpokládaná doba řešení projektu:

2013 – 2014 (tj. 18 měsíců)

13) Předpokládaná cena:

2013: 400 000 Kč, 2014: 400 000 Kč

14) Doplnující informace:

Jedná se o nově předkládanou výzkumnou potřebu.

Tato potřeba vznikla již dříve, velmi intenzivně byla její nezbytnost diskutována v rámci Rady vlády pro seniory a stárnutí populace.

Rady vlády pro seniory a stárnutí populace. Gesci má MPSV (další resorty ústřední státní správy jsou považovány za spolu-gestory při zpracování a plnění Programu, neboť oblast stárnutí populace přesahuje hranice působnosti jednoho orgánu.)

O financování stejného projektu z jiných zdrojů, není žádáno.

Tento projekt by mohl řešit VÚPSV či Sociologický ústav AV ČR.

Datum:

.....
Jméno a podpis
kontaktní osoby předkladatele

.....
Jméno a podpis
odpovědné osoby předkladatele